

АНАФИЛАКТИКАЛЫҚ ЕСТЕН ТАНУ КЕЗІНДЕ АЛҒАШҚЫ КӨМЕК КӨРСЕТУ

1. Гемодинамикалық (қоллапс тәрізді) - жүрек қан тамыр жүйесінің жедел бұзылуы, (клиникалық өлім).
2. Асфиксиялық - (жедел тыныс жетіспеушілігі бронхоспазм, өкпе ісінуі).
3. Церебральды (психомоторлық қозу, санасының бұзылуы, тырыспа, көйде ми ісінуі, эпилепсия статусы)
4. Абдоминалды (іш теспе белгілері, ішек құрылысы функциясының бұзылуы, іш өту).

Анықтамасы: Анафилактікалық естен тану - ағзаға аллергендер енгенде жедел түрдегі аллергиялық реакцияның тудыратын, қан айналым, тыныс алу, орталық жүйке жүйесінің ауыр бұзылыстарымен сипатталатын, жедел дамиды өмірге қауіпті патологиялық үрдіс.

Медициналық көмек көрсету тактикасы:

Анафилактікалық естен танудың емдеу алгоритмі:

Шұғыл көмек:

1. Науқасты Тренделенбург қалпына келтіру: аяқ басын көтерген күйде, басын бүйіріне қаратып, тілін артқа көтуінің алдын алу үшін, асфиксия, құсық массалары мен аспирация болдырмау үшін төменгі жақты алға тарту, таза ауаның келуін қамтамасыз ету. Оттегімен емдеу жүргізу.

2. Ағзаға аллергендердің ары қарай түсуін тоқтату.

а) аллергендерді парентеральді енгізу;

- аллерген енгізген жердің жоғары бөлігіне артерияны қыспайтын етіп, 30 минутқа жгут салу (әр 10 минут сайын жгутты бір-екі минутқа босатып отыру қажет).

- крест тәрізді инъекция орнына (шағу) 0,18% эпинефрин (адреналин) ертіндісін 0,5 мл (мүмкіндігінше к/т-ға гипоперфузия 0,9% изотониялық ертінді натри хлориді 5,0 мл және мұз қояды (бірінші емдік тағайындау)

б) аллергенді медикаменттерді мұрын қуысына және конъюктивға тамшылату барысында, аллергия болған жағдайда сумен жуу керек.

в) аллергендерді пероральді қабылдағанда науқастың жағдайы көтерсе асқазанды жуу керек.

3. Шокқа қарсы іс-шаралар:

а) бұлшық етке тез арада егу: -0,18% эпинефрин (адреналин) ертіндісі 0,3-0,5 мл (1,0 мл-ден аспау керек)

Эпинефринді (адреналин) қайтып енгізу арқылы 5-20 минут, АҚ (артериальды қан қысымы) бақылау.

- антигистаминді препараттар: 1% дифенгидрамин (димедрол) ертіндісі 1,0 мл-ден аспау керек (өшірген үрдісті ары қарай болдырмау) Пифольфен гипотензивті есерінен қабылдауға қарсы көрсеткіші бар.

б) Қантамыр ішлік көлемін қайта қалпына келтіру үшін, к/тамырға инфузионды терапия 0,9% натрий хлориді ертіндісінің мөлшері 1 литрден аз болмау керек.

Алғашқы 10 мин ішінде гемодинамика тұрақтылығы жойылғанда естен танудың ауырлығына байланысты қайталап коллоидты ертінді (пентакрахмал) 1-4 мл/кг/мин енгіземіз. Инфузионды терапия жылдамдығы және көлемі АҚ, ОҚТҚ (орталық күре тамыр қысымы) жоғарлауымен және науқастың жағдайының жақсаруымен анықталады.

4. Аллергияға қарсы ем к/тамырға преднизалон 90-150 мг жылдамдықпен.

5. Симптоматикалық ем а) артериальды гипотензияда церкуляциядағы қан көлемі қабынуынан кейін вазопрессорлары минді, систолалық АҚ > 90 мин.с.б. келгенше к/тамырға титрлеп енгізеді. Допамин к/тамырға тамшылатып 4-10 мг/кг/мин, 15-20 мг/кг/мин жылдамдықта (200 мг допаминді 400 мл 0,9% натрий хлоридке немесе 5% декстрозаға (глюкоза ертіндісі) инфузияны минутына 2-11 тамшы жылдамдықпен енгізіледі.

б) брадикардия (жүрек соғуының сиректену) дамыса 0,1% атропин ертіндісіне 0,5 мл төрі астына, қажет болған жағдайды осы мөлшерде 5-10 минуттан кейін қайталап енгіземіз:

в) бронхоспастикалық синдромды к/тамырға 2,4% аминофиллин (эуфиллин) 1,0 мл ертіндісінің (10 мл аспау керек) 20 млизотоникалық ертінді 0,9% натрий хлоридіне қосып енгізу немесе ингалицияға В2 адреномиметиктер - сальбутамол 2,5-5,0 мг небулайзер арқылы енгізу.

г) цианоз (көгөру) дамыса диспноз (ентікте) немесе аускультацияда (тыңдау) құрғақ сырылдар анықталса оттегімен емдеу жасалады. Тыныс алу тоқтаған жағдайда өкпені жасанды желдендіру өткізіледі. Көмей ісінуінде- трахеостомия жасалынады.

д) міндетті түрде барлық уақытта тыныс қызметін, жүрек қан тамыр жүйесінің жағдайын (жүрек жиырылу және АҚ) өлшеу арқылы білу.

Шұғыл госпитализацияға көрсетілімдер: анафилактікалық естен тану реанимация және қарқынды терапия бөліміне жағдайының тұрақтануы науқасты госпитализациялаудың абсолютті көрсеткіші болып табылады.

Негізгі дәрі-дәрмектер тізімі

1. Эпинефрин (Адреналин) 0,18 % - 1,0	1 қорап
2. Натрия хлорид 0,9 % - 400 мл	1 фл
3. Натрия хлорид 0,9 % - 5,0 мл	1 қорап
4. Преднизалон 30 мг - 1,0	3 қорап
5. Аминофиллин (эуфиллин) 2,4% - 5,0	1 қорап
6. Дифенгидрамин (димедрол) 1% 1,0 сулрастин 2% - 1,0	1 қорап
7. Оттегі жастығы	
8. Пентакрахмал (рефортан) 500,0	1 фл
9. Атропин сульфат 0,1% - 1,0	1 қорап
10. Допамин (дофамин) 0,5% - 5,0	1 қорап
11. Көк тамырға дәрі жіберу үшін система	№5
12. Шприц 20,0	№5
13. Шприц 10,0	№5

14. Шприц 5,0	№5
15. Шприц 2,0	№5
16. Шприц 1,0	№5
17. Ауыз көргіш	
18. Тіл ұстағыш	

Қосымша дәрі-дәрмектер тізімі:

1. Дексаметазон 1,0	1 қорап
2. Фенилэфрин (мезатон) 1% - 1,0	1 қорап
3. Декстроза (глюкоза) 5% - 400,0	1 фл
4. Гидрокортизон 2,5% 2,0	1 қорап
5. Сальбутамол 3 мг	1 қорап

Жансақтау немесе организмді тірілту, организмнің өмірлік маңызды функцияларын қалпына келтіру (Берінен бұрын тыныс алу мен қан айналу)
 Жансақтау кезінде тыныс алу жолдарына ұш жақты өле жүргізу:
 а) басты шалқайту, б) төменгі жақты жоғарылату, в) ауызды ашу

Жүректің сыртынан массаж жасау:
 а) басу нүктесін анықтау, б) төс сүйегінің нүктесін анықтау,
 в) массажды дұрыс жүргізу,
 2 рет ауызға үрлеу 30 рет компресс жасау (тестің тұсынан басу)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРОФИЛАКТИКАЛЫҚ ЕКПЕЛЕР ЕГУДІҢ ҰЛТТЫҚ КҮНТІЗБЕСІ

МОНОВАКЦИНАЛАР:

БЦЖ – туберкулезге қарсы;
 Пневмо – пневмококтық инфекцияға қарсы;
 ВГВ – В вирустық гепатитіне қарсы;
 ВГА - А типтік вирустық гепатитке қарсы;
 АПВ - адам папилломасы вирусына қарсы;
 ОПВИПВ полиомиелитке қарсы, ауызға әсерсіздендірілген

ҚҰРАМА ВАКЦИНАЛАР:

АДС-Мдифтерияға, сіреспеге қарсы;
 ҚҚП-қызылша, қызамық және індетті паротитке қарсы;

АБКДС+Хиб+ИПВ+ВГВ көкжөтел дифтерия, сіреспеге, в типтік гемофильдік инфекция, В гепатитіне қарсы.

ЖАСЫ	ЕКПЕ ТҮРЛЕРІ									
	БЦЖ	ВГВ	ОПВ/ИПВ	АБКДС	Хиб	Пневмо	КҚП	ВГА	АПВ	АДС-М
Туылғаннан кейін 1-4 күні	+	+								
2 ай		+ (АБКДС +Хиб+ИПВ+ВГВ)				+				
3 ай			+ (АБКДС +Хиб+ИПВ)							
4 ай		+ (АБКДС +Хиб+ВГВ+ИПВ)				+				
12-15 ай			+ (ОПВ)			+	+			
18 ай			+ (АБКДС +Хиб+ИПВ)							
2 жас								+		
2 жас 6 ай								+		
6 жас (1 сынып)				+			+			
11 жас (қыз балалар)									+	
11 жас 5 ай (қыз балалар)									+	
16 жас										+
10 жыл сайын										+